

نقش کیفیت منظر شهری در ایجاد هویت مکانی شهروندان

(مطالعه موردی محله عامری)

پریا گرجی پور^۱، دکتر مرضیه الزهرا نصیر پور^۲

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز parpariia@gmail.com

۲. عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز

چکیده

امروزه مبحث هویت مکانی شهروندان شهر از مسائل بسیار مهم زندگی شهری در جهان و ایران است. عوامل و عناصر مختلفی می‌توانند در زمینه هویت مکانی شهروندان اثر گذار باشند که یکی از مهم‌ترین آن‌ها منظر شهری است. در واقع، دو مقوله هویت و منظر شهر دارای تعاملات و پیوندهای متقابلی هستند. در ایران طی دهه‌های گذشته برنامه‌ها و اقدام‌های متخصصان و متولیان مسائل شهری بر دو مقوله منظر و هویت شهری مورد غفلت واقع شده‌اند و کمتر به آن‌ها توجه شده است. هدف از انجام این پژوهش با توجه به اهمیت موضوع، بررسی رابطه کیفیت منظر شهری و نقش آن در ایجاد هویت مکانی شهروندان می‌باشد. به منظور انجام این مطالعه، نیاز به بستر جغرافیایی مناسب بوده است، لذا محله عامری که در قلب شهر اهواز قرار گرفته و به عنوان هسته اولیه شهر اهواز شناخته می‌شود، به عنوان واحد بررسی انتخاب شد و منظر شهری آن مورد کاوش و ساکنان آن مورد پرسش قرار گرفتند. روش انجام پژوهش تحلیلی-تبیینی بوده است. هم‌چنین گردآوری اطلاعات به دو روش کتابخانه‌ای و میدانی (با استفاده از ابزارهای پرسشنامه و مشاهده) انجام شده است.

بر اساس تحقیقات بین متغیرهای هویت مکانی و کیفیت منظر شهری رابطه مستقیم معنی‌دار وجود دارد. به این ترتیب که کاهش یا افزایش یکی به کاهش یا افزایش دیگری منجر می‌گردد. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد در محله عامری اهواز کیفیت منظر شهری در سطح نازلی قرار گرفته است که با پایین بودن هویت مکانی و حس تعلق به مکان در ساکنان این محله رابطه دارد. به نظر می‌رسد توجه به افزایش کیفیت منظر شهری بتواند در افزایش حس هویت مکانی و تعلق به مکان و به تبع آن حیات اجتماعی مناسبتر شهروندان نقش داشته باشد. این یافته‌ها از احساس نیاز به تدوین طرح‌های موضعی نوسازی و احیای بافت‌های تاریخی و فرسوده شهر با استفاده از بومی‌سازی تئوری منظر و نگرش سیستمی به شهر حکایت دارند.

واژه‌های کلیدی: منظر شهری، هویت مکانی، محله، محله عامری.

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز parpariia@gmail.com

۲. عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز